

ภูมิอากาศจังหวัดเชียงราย

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่บริเวณชายแดนทางด้านเหนือสุดของประเทศไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 823 กิโลเมตร มีเนื้อที่ทั้งสิ้นประมาณ 11,531 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับประเทศสหภาพพม่าและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดพะเยาและลำปาง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่

ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดเชียงราย เป็นลักษณะภูเขาล้อมรอบและมีที่ว่างระหว่างทิวเขา ด้านตะวันตกมีทิวเขาถนนธงชัยทอดจากประเทศสหภาพพม่าลงมาทางใต้ ทางตะวันออกมีทิวเขาดอยยาวทอดจากอำเภอเชียงของลงมาถึงอำเภอเทิงและทิวเขาดอยผาม่นซึ่งแบ่งกันพรมแดนไทย-ลาว ทอดยาวจากอำเภอเชียงของลงมาถึงอำเภอเชียงคำเลยไปถึงอำเภอทุ่งช้างและอำเภอบัว จังหวัดน่าน ดังนั้นที่อันกว้างใหญ่ของจังหวัดเชียงรายจึงเต็มไปด้วยภูเขายอดเขาสูงที่สำคัญมีดอยตุง สูง 1,928 เมตร ดอยสามเส้นหรือดอยแม่สะลอง สูง 1,673 เมตร ดอยยาว สูง 1,400 เมตร ดอยกู่ สูง 1,608 เมตร และดอยภูลังกา สูง 1,693 เมตร ส่วนแม่น้ำที่สำคัญมีแม่น้ำโขง แม่น้ำกกและแม่น้ำลาว

พื้นที่ราบของจังหวัดนี้ส่วนมากอยู่ระหว่างหุบเขา จึงเป็นที่ราบที่มีระดับสูงและมีขนาดไม่กว้างนัก ที่นับว่าสำคัญได้แก่ ที่ราบสูงเชียงราย ซึ่งอยู่ในระดับความสูง 378 เมตร มีทิวเขาล้อมรอบเกือบทุกด้าน ทางเหนือเป็นทิวเขาแดนลาว ทางตะวันตกมีทิวเขาดอยสามเส้นหรือดอยแม่สะลอง และดอยช้างในทิวเขาแดนลาวทางใต้ และทางตะวันออกเป็นแนวทิวเขาฝิ่ปันน้ำ

สภาวะอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดเชียงราย ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิดคือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดเชียงรายมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรอินเดียปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดเชียงรายมีฝนตกทั่วไป

ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดเชียงราย พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้
ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนมกราคม

อุณหภูมิ

จังหวัดเชียงรายตั้งอยู่ทางภาคเหนือสุดของประเทศไทย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และมีภูเขาล้อมรอบ จึงทำให้มีอากาศหนาวเย็นในฤดูหนาว อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปีประมาณ 24.4^oซ. เดือนเมษายนมีอากาศร้อนที่สุด โดยมีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 34.8^oซ. อุณหภูมิสูงที่สุดที่เคยตรวจวัดได้ 41.3^oซ. เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2503 ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็น เดือนมกราคมมีอากาศหนาวที่สุด อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 12.8^oซ. อุณหภูมิต่ำที่สุดวัดได้ 1.0^oซ. เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2542

ฝน

พิจารณาจากปริมาณฝนของสถานีฝนอำเภอในจังหวัด พบว่าพื้นที่บริเวณดอยตุง อำเภอแม่ฟ้าหลวง มีปริมาณฝนสูงสุดโดยมีปริมาณฝนรวมรายปีมากกว่า 2700 มิลลิเมตร บริเวณอำเภอเชียงของ อำเภอแม่สาย อำเภอแม่จัน อำเภอเชียงแสนและอำเภอเมือง มีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,600-1,800 มิลลิเมตร บริเวณอำเภอพาน อำเภอเวียงชัย อำเภอเทิงและอำเภอป่าแดดมีปริมาณฝนเฉลี่ย 1,200-1,600 มิลลิเมตร ส่วนพื้นที่อำเภอเวียงป่าเป้ามีปริมาณฝนเฉลี่ยประมาณ 1,000 มิลลิเมตร

สำหรับสถิติปริมาณฝนเฉลี่ยของอำเภอเมือง จังหวัดเชียงรายมีปริมาณฝนตลอดปีเฉลี่ย 1690.5 มิลลิเมตร และมีวันฝนตกประมาณ 138 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 358.4 มิลลิเมตร และมีวันฝนตกประมาณ 24 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 161.8 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2524 ที่สถานีอากาศเกษตรเชียงราย

พายุหมุนเขตร้อน

พายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนผ่านจังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่มีแหล่งกำเนิดจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือด้านตะวันตก และเคลื่อนมาทางตะวันตกผ่านประเทศเวียดนาม และลาวก่อนเข้าสู่ประเทศไทย จึงทำให้พายุอ่อนกำลังลงอยู่ในชั้นพายุดีเปรสชัน ซึ่งไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเนื่องจากลมแรงมากนัก แต่จะทำให้มีฝนตกหนักถึงหนักมากจนเกิดน้ำท่วมฉับพลันได้ในบางพื้นที่ ช่วงเวลาที่พายุเคลื่อนผ่านจังหวัดนี้ เริ่มตั้งแต่มิถุนายนถึงกันยายนเป็นต้นไปจนถึงสิ้นเดือนตุลาคม โดยเฉพาะช่วงตั้งแต่เดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม เป็นระยะที่พายุหมุนเขตร้อนมีโอกาสเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดนี้ได้มากที่สุด

จากสถิติในช่วงปี พ.ศ.2494 – 2556 มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนเข้าสู่จังหวัดเชียงราย 27 ลูกและมีกำลังแรงเป็นพายุดีเปรสชันทั้งหมด โดยเข้ามาในเดือนพฤษภาคม 1 ลูก (2532) เดือนกรกฎาคม 8 ลูก (2506 2512 2514 2516 2521 2536 2537 2546) เดือนสิงหาคม 7 ลูก (2504 2508 2511 2513 2517 2530 2536) เดือนกันยายน 9 ลูก (2494 2495 2503 2508 2513 2518 2529 2548(2)) และเดือนตุลาคม 2 ลูก (2526 2532)

ที่ตั้งของสถานีอุตุนิยมวิทยาในจังหวัดเชียงราย

สภาวะอากาศที่จัดทำขึ้นทั้งหมดนี้ได้มาจากผลการตรวจของสถานีอุตุนิยมวิทยาเชียงรายและสถานีอากาศเกษตรเชียงราย ซึ่งทำการตรวจสอบประกอบอุตุนิยมวิทยาต่างๆ วันละ 8 เวลา คือเวลา 0100, 0400, 0700, 1000, 1300, 1600, 1900 และ 2200 น.แล้วส่งรายงานผลการตรวจไปยังกรมอุตุนิยมวิทยาเพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสถิติต่อไป

สถานีอุตุนิยมวิทยาเชียงราย ตั้งอยู่ที่ตำบลรอบเมือง อ.เมือง จังหวัดเชียงราย 57000 มีที่ทำการอยู่ในบริเวณท่าอากาศยานเชียงราย หรือที่ละติจูด 19 องศา 58 ลิปดาเหนือ และลองจิจูด 99 องศา 53 ลิปดาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 390 เมตร

สถานีอุตุนิยมวิทยาเชียงราย(กลุ่มงานเกษตร) ตั้งอยู่ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย อ.เมือง จังหวัดเชียงราย 57000 หรือที่ละติจูด 19.9 องศาเหนือ และลองจิจูด 99.8 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 416 เมตร

หมายเหตุ

- สถิติภูมิอากาศที่เป็นค่าเฉลี่ยใช้ข้อมูล คาบ 30 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 - 2553
- สถิติภูมิอากาศที่มีค่าเป็นที่สุดใช้ข้อมูล ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 - 2556

ศูนย์ภูมิอากาศ สำนักพัฒนาอุตุนิยมวิทยา
กรมอุตุนิยมวิทยา